Moció del Grup Municipal d'ICV-EUIA de suport a la Iniciativa Legislativa Popular que presenten l'Observatori DESC, les Plataformes d'Afectats per la Hipoteca de Catalunya i l'Aliança contra la Pobresa Energètica de Mesures Urgents per fer front a l'emergència Habitacional i a la Pobresa Energètica a petició de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de l'Alt Urgell

Exposició de motius

Catalunya és una de les Comunitats Autònomes més afectades per la crisi econòmica. Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, més de 200.000 llars tenen tots els seus membres a l'atur, de les quals 95.000 no perceben cap ingrés.

Aquesta situació d'emergència social és especialment greu en l'àmbit de l'habitatge. El sobreendeutament hipotecari, de fet, és una de les problemàtiques més punyents. Catalunya s'ha convertit en una de les Comunitats Autònomes amb major nombre d'execucions hipotecàries i de desnonaments. Segons dades del Consell General del Poder Judicial, entre el 2008 i el 2013 es van iniciar 98.040 procediments d'execucions hipotecàries. En molts casos, aquest procediments comporten no només la pèrdua de l'habitatge habitual sinó també l'adquisició d'un deute exorbitant amb les entitats financeres. **A la problemàtica de les execucions hipotecàries s'hi afegeixen les dificultats per fer front al pagament del lloguer**. Segons dades judicials, l'any 2013, un 67% dels 16.008 desnonaments que es van produir a Catalunya van estar relacionats amb l'impagament del lloguer.

Aquest panorama de vulnerabilitat habitacional es veu agreujat per l'existència d'un mercat privat de lloguer escàs, car i altament especulatiu i per la manca d'un parc d'habitatge social que permeti reallotjar les famílies afectades. Segons la Conselleria de Territori i Sostenibilitat, els habitatges de lloguer social no arriben als 30.000 -un 1% del parc habitacional-, front al 18% de què disposen els països de l'entorn europeu. **L'exigua proporció d'habitatges econòmicament accessibles contrasta amb els 448.356 pisos buits** -13% del parc-, que segons l'Institut Nacional Estadística es concentren a Catalunya. En aquest context, no és d'estranyar que cada cop siguin més nombroses les ocupacions de pisos buits per part de famílies incapaces de fer front al pagament de l'habitatge.

Alhora, **resulta alarmant el creixement de la pobresa energètica** entesa com la dificultat per fer front a les factures de subministraments bàsics d'electricitat, gas i aigua. Els preus d'accés aquest subministraments s'han tornat inassequibles per a la població. Des de 2008, la llum ha pujat un 60% i l'aigua un 66%. El Síndic de Greuges a *l'Informe sobre La Pobresa Energètica a Catalunya* d'octubre de 2013 documenta els impactes socials, sanitaris i medioambientals de la pobresa energètica, i denuncia el sobreesforç que implica l'acumulació de deutes vinculats al pagament de factures de la llar. El mateix informe recorda que Segons l'Enquesta de condicions de vida corresponent al 2011, a Catalunya hi ha 193.000 llars –un 6,9% del total– que no poden assumir la despesa de mantenir l'habitatge a una temperatura adequada.

Segons dades de l'Associació Espanyola de Ciències Ambientals, només a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, s'ha passat de 27.359 expedients de suspensió del subministrament d'aigua el 2011 a 72.039, el 2012. Les dificultats per fer front al pagament de l'habitatge i la pobresa energètica suposen, fins i tot, la pèrdua de vides humanes.

AJUNTAMENT DE LA SEU D'URGELL
Oficina.:
Data....: 04-03-2015 09:06
Registre: 2015 / 1533
Registre General d'Entrada

El creixement d'aquesta situació d'emergència social i l'escassetat dels ajuts que reben les persones afectades contrasten amb els ingents beneficis obtinguts per entitats financeres i empreses de subministraments. Les cinc entitats financeres més grans de l'Estat espanyol —Santander, BBVA, Caixabank, Popular y Sabadell— van tancar 2013 amb un benefici de 7.674 milions. Cal recordar, igualment, que des de que va començar la crisi les administracions públiques han transferit al voltant de 165.000 milions d'euros a les entitats financeres. L'Informe *Emergencia Habitacional en el Estado Español* de l'Observatori DESC i la PAH mostrava com algunes de les entitats que més desnonen són precisament les que han concentrat la major part d'ajudes públiques. La Conselleria de Territori i Sostenibilitat ha xifrat en 80.000 els pisos buits nous a estrenar que resten buits a Catalunya. Aquest diagnòstic es pot estendre també a les empreses de subministrament energètic. Durant els 3 primers trimestres de 2013, l'oligopoli elèctric que opera a l'estat espanyol (Endesa, Gas Natural-Fenosa, Iberdrola, EON Espanya i EDP) va obtenir 7.638 M€ de benefici, el doble que el de les elèctriques europees. Només Endesa, principal empresa distribuïdora de la llum a Catalunya, va declarar 1.879 M€ de benefici l'any 2013.

II

La manca de satisfacció de necessitats habitacionals i energètiques bàsiques contradiu nombrosos compromisos internacionals assumits pel Regne d'Espanya i per la Generalitat de Catalunya.

La *Declaració Universal dels Drets Humans* y el *Pacte Internacional de Drets Econòmics Socials i Culturals*, a l'article 11, reconeix "el dret de tothom a un nivell de vida adequat per a ell i per a la seva família, incloent-hi l'alimentació, el vestit i l'habitatge, i una millora contínua de condicions d'existència".

Segons *l'Observació General nº 4 del Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals* (DESC) de Nacions Unides, el contingut del dret a l'habitatge comprèn l'accés permanent a "recursos naturals i comuns, a aigua potable, a energia per la cuina, la calefacció i la llum". De fet **el dret a l'aigua i al sanejament es troben reconeguts** a *l'Observació General nº 15*. *L'Observació General nº 7*, per la seva banda, incorpora com a **contingut del dret a l'habitatge la protecció contra els desnonaments forçosos**, i l'obligació de **què els poders públics garanteixin el reallotjament adequat de les persones sense recursos que es vegin afectades per un desnonament.**

Aquests continguts generen diferents tipus d'obligacions per a **les administracions públiques.** En primer lloc, **han de fer "tots els esforços, fins al màxim de recursos disponibles"** per satisfer-los, **atorgant prioritat als "col·lectius més vulnerables".** En segon terme, han d'assegurar-los no només davant l'administració sinó també front a abusos provinents de particulars. (Observació General nº3).

Molts d'aquests drets i d'aquestes obligacions es troben recollits també a la Constitució espanyola i a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. ***L'article 47 de la Constitució espanyola* reconeix el dret a un habitatge digne** i el vincula a l'obligació dels poders públics d'impedir l'especulació. **Junt al deure de combatre l'especulació, els poders públics han de garantir que el dret de propietat no s'exerceixi de manera anti-social** (article 33) i subordina tota la riquesa [...] sigui quina sigui la titularitat "a l'interès general". Aquesta obligació és especialment rellevant tractant-se d'entitats financeres i empreses que presten serveis econòmics d'interès general, sobretot quan han estat beneficiàries d'ajuts i subvencions públiques.

També *l'article 5 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya* disposa que totes les persones tenen dret a viure lliures de situacions "d'explotació i maltractaments", com les que, *de facto*, comporten la manca d'un habitatge digne, el sobreendeutament o la impossibilitat d'accés a subministraments bàsics d'aigua, llum i gas. L'article 30, de fet, determina que "totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis d'interès general". Per la seva banda, i a l'igual que el Pacte Internacional de Drets Econòmics Socials i Culturals, **l'article 42.3 de l'Estatut obliga els poders públics a "vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables".**

Ja en el marc de la legislació autonòmica, la protecció del dret a l'habitatge i l'obligació d'eradicar-ne els usos anòmals, incloent-hi l'habitatge buit, està contemplada a *la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge*. L'article 4 d'aquesta llei, de fet, determina que el "conjunt d'activitats vinculades amb el proveïment d'habitatges destinats a polítiques socials" es configuri "com un servei d'interès general per assegurar un habitatge digne i adequat per a tots els ciutadans". La Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de Consum de Catalunya, fa el mateix en relació als subministraments bàsics als seus articles 251 i 252.

El dia 17de febrer de 2014, el Ple d'aquest Ajuntament va aprovar una moció per a la sanció dels immobles permanentment desocupats propietat d'entitats financeres i altres grans empreses.

Text articulat de la Iniciativa Legislativa Popular que ha estat acceptada a tràmit per la Mesa del Parlament de Catalunya en data 13 d'octubre de 2014.

Art. 1. Mesures contra el sobreendeutament de persones consumidores relacionat amb l'habitatge habitual

1. Les mesures contemplades en aquest article tenen per objecte establir mecanismes destinats a resoldre el sobreendeutament de les persones físiques i les famílies, i en especial els deutes derivats de l'habitatge habitual. Mitjançant la regulació d'un procediment extrajudicial i, si escau, la d'un procediment judicial, per tal de donar solució a la situació de sobreendeutament en què es trobi la persona física consumidora per causes sobrevingudes. Aquesta previsió es basa en el fet que el dret de les persones consumidores té caràcter de dret bàsic i és objecte d'una especial protecció, conforme preveu l'article 121,1 de la Llei 22/2010 de 20 de juliol, reguladora del Codi de Consum de Catalunya. Aquest procediments es regularan sens perjudici del que estableix la legislació hipotecària i concursal.
2. A l'efecte de la present llei, ostentaran la condició de consumidors les persones físiques que reuneixin les condicions previstes a l'art. 111,2.a de la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de Consum de Catalunya.
3. Les persones físiques consumidores que es trobin o es puguin trobar en una situació d'insolvència derivada del pagament de l'habitatge poden iniciar els procediments regulats. Aquests procediments seran aplicables a totes les persones físiques residents a Catalunya.
4. La persona consumidora o qualsevol dels creditors podrà sol·licitar un procediment extrajudicial per la resolució de situacions de sobreendeutament derivades d'una relació de consum. Aquest es gestionarà per les comissions de sobreeendetament, subjectes al procediment administratiu, amb àmplies facultats de decisió atorgades (incloent la capacitat d'establir un pla de pagaments o de reestructuració del

deute) i subjectes a la revisió del jutge competent. Es regularà reglamentàriament en el termini de tres mesos el procediment i el funcionament de les comissions de sobreendeutament. El deutor no podrà sol·licitar la intervenció de la comissió de sobreendeutament si es troba immers en un procediment judicial concursal, així mateix l'inici a posteriori d'un procediment d'aquesta naturalesa haurà de ser comunicat a la comissió que acordarà la finalització del procediment iniciat davant ella.

5. En el supòsit que no s'arribi a un acord per la via extrajudicial s'iniciarà un procediment judicial simplificat en el què es buscaran les fórmules adequades per la satisfacció dels deutes. Aquest procediment judicial simplificat s'iniciarà per la persona física consumidora, que aportarà informació completa sobre actiu i passiu, així com una proposta de pla de pagaments. El jutge, analitzades les circumstàncies del sobreendeutament de la persona física consumidora, la seva bona fe, les raons per les quals el procediment extrajudicial no va finalitzar amb acord i el pla de pagament presentat, podrà instar de nou un acord. En cas que no s'assoleixi acord, si en el termini de 2 anys no s'han pogut satisfer els deutes ni s'ha acordat un pla de pagament, s'iniciarà la liquidació dels actius per fer front als deutes. Aquesta liquidació tindrà una durada màxima d'un any i un cop finalitzada el jutge acordarà la cancel·lació del passiu no satisfet.

Article 2. Mesures per evitar els desnonaments que puguin conduir a una situació de manca d'habitatge.

1. Les persones i unitats familiars que tot i aconseguir la dació en pagament continuïn en situació de vulnerabilitat es podran acollir al lloguer forçós de l'habitatge executat durant un mínim de 3 anys.

2. Les persones i unitats familiars en situació de vulnerabilitat que no puguin fer front al pagament del lloguer podran acollir-se al lloguer forçós de l'habitatge per un mínim de 3 anys, quan aquest sigui propietat de persones jurídiques en les seves diferents formes, en especial entitats financeres i filials immobiliàries, fons voltors, entitats de gestió d'actius, inclosos els procedents de la reestructuració bancària i entitats immobiliàries.

3. Les persones i unitats familiars en situació de vulnerabilitat que no puguin fer front al pagament del lloguer d'habitatges propietat de persones físiques gaudiran dels ajuts que evitin el desallotjament.

4. Les administracions públiques es comprometran, en qualsevol cas, a garantir el reallotjament adequat de les persones en situació de vulnerabilitat per poder fer efectiu el desnonament.

Article 3. Mesures per evitar la pobresa energètica lligada a la situació d'exclusió habitacional.

1. Les administracions públiques hauran de garantir el dret a l'accés a subministraments bàsics d'aigua, llum i gas de les persones en situació de vulnerabilitat mentre duri aquesta situació i com a mínim durant 3 anys.

2. Com a principi de precaució s'establirà un protocol obligat de comunicació i intervenció prèvia dels serveis socials per tal d'aplicar els ajuts necessaris per a evitar el tall de subministrament, en cas que l'impagament sigui per manca de recursos econòmics de les famílies afectades.

3. Les administracions públiques establiran els acords o convenis necessaris amb les companyies de subministrament d'aigua potable, de gas i d'electricitat per tal d'establir línies d'ajut o descomptes molt significatius en el cost dels consums mínims de les persones en situació de vulnerabilitat.

Article 4. Mesures per garantir la funció social de la propietat i impulsar la creació d'habitatge assequible

1. L'Administració decretarà el lloguer forçós a persones o unitats familiars en situació de vulnerabilitat durant un mínim de 3 anys dels habitatges en mans d'entitats financeres i agències associades, fons d'inversió i entitats de gestió d'actius que romanguin en desús o infrautilitzats de manera injustificada durant 2 anys.

2. Aquest procediment s'aplicarà de forma preferent a les entitats financeres i de gestió d'actius que hagin rebut ajuts públics.

Article 5: Despeses destinades a habitatge

1. La Generalitat garantirà que en els supòsits contemplats als articles 2, 3, i 4 les despeses en matèria d'habitatge i de subministres bàsics no podran comportar més d'un 30% dels ingressos familiars disponibles.

Per tot això el grup Municipal de d'ICV-EUiA de l'Ajuntament de La Seu d'Urgell, a petició de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de l'Alt Urgell, proposa al ple de la corporació els acords següents:

1. Ratificar els compromisos presos per aquest Ple en la moció anteriorment citada per fer front a l'emergència habitacional.

2. Donar suport a la proposta de Iniciativa Legislativa Popular per fer front a l'emergència habitacional i a la pobresa energètica presentada al Parlament de Catalunya per l'Observatori DESC, les Plataformes d'Afectats per la Hipoteca de Catalunya i l'Aliança contra la Pobresa Energètica.

3. Habilitar els espais municipals i oferir els mitjans materials necessaris per a facilitar la recollida de signatures de la ILP

4. Transmetre aquest acord al Parlament de Catalunya i a la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de l'Alt Urgell.

Antoni Viñals Membrive
Portaveu Grup Municipal ICV-EUiA
La Seu d'Urgell, 4 de març de 2015